

MARIANNE BRUIJN

THE
FEMALE
FIX

JOUW WEG NAAR
FINANCIËLE VRIJHEID

MARIANNE BRUIJN

THE
FEMALE
FIX

JOUW WEG NAAR
FINANCIËLE VRIJHEID

Kosmos Uitgevers
Utrecht/Antwerpen

KOSM • S

 kosmosuitgevers.nl

 [kosmos.uitgevers](https://www.facebook.com/kosmos.uitgevers)

 [kosmosuitgevers](https://www.instagram.com/kosmosuitgevers)

 [Marianne Bruijn](https://www.linkedin.com/in/MarianneBruijn)

 [mariannebruijn](https://www.instagram.com/mariannebruijn)

© 2022 Marianne Bruijn/Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen, onderdeel van VBK | media

Ontwerp omslag: Femke den Hertog
Auteursfoto omslag: Jaël Hoekstra
Ontwerp binnenwerk: Dana Dijkgraaf
Illustraties: Saskia Troccoli
Redactie: Levi van der Veur, Merel Kusters

ISBN 978 90 215 9109 4
ISBN e-book 978 90 215 9110 0
NUR 745

Dit boek bevat heel veel inzichten, ervaringen, tips en tools om aan de slag te gaan met financiële zelfredzaamheid, zodat je nu en later in vrijheid kunt leven. Dit boek biedt geen advies. Voor persoonlijk advies is het noodzakelijk een financieel expert te raadplegen.

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, online-publicatie of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever kan echter aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Inhoud

Voorwoord	6
Inleiding	8

DEEL 1: WAAR KOMEN WE VANDAAN EN WAAR WILLEN WE NAARTOE?

Hoofdstuk 1 – Genderongelijkheid in de geschiedenis en nu	16
Hoofdstuk 2 – Wat betekent financiële zelfredzaamheid?	46

DEEL 2: EEN SLIMME MEID IS OP HAAR (FINANCIËLE) TOEKOMST VOORBEREID

Hoofdstuk 3 – Studeren	62
Hoofdstuk 4 – Starten met je carrière	76
Hoofdstuk 5 – Je settelen: samenwonen, trouwen, een huis kopen en kinderen krijgen	100
Hoofdstuk 6 – De <i>what-ifs</i> ?	124

DEEL 3: ALLE BALLEEN HOOG

Hoofdstuk 7 – En toen werd er een moeder geboren	136
Hoofdstuk 8 – Een hernieuwde balans	158

Nawoord: empowerMENS	188
Rolmodellen	190
Dankwoord	196
Bronnen	198

Voor woord

Financiële zelfredzaamheid is een belangrijke voorwaarde om de regie over je eigen leven te behouden en een essentieel fundament om gelijkwaardigheid tussen man en vrouw te bereiken. Als hardwerkende moeder met vier jonge kinderen, waarvan drie dochters, wil ik mijn meiden en andere vrouwen inspireren om financieel onafhankelijk te worden en te blijven. Ik wil laten zien dat je thuis, op werk en voor de samenleving veel te bieden hebt. En dat je door goed voor jezelf te zorgen, hard te werken en doorzettingsvermogen te tonen een prachtige toekomst op kunt bouwen. Een toekomst waarbij een carrière en een gezin hand in hand kunnen gaan, waarin je je blijft ontwikkelen en zelf de regie over je leven in handen houdt. Financieel zelfstandig, zelfzeker, gelijkwaardig en vrij om zelf de keuzes te maken die voor jou belangrijk zijn.

Ik werd in 1979 als derde kind en als eerste meisje in het gezin geboren. Mijn vader was zo trots dat hij een kentekenplaat kocht met mijn naam erop en tegen de voorruit van zijn vrachtwagen bevestigde. Na ruim vijf jaar kreeg ik nog een zusje en was het gezin met twee zonen en twee dochters compleet. We hadden een prachtige, liefdevolle jeugd. Mijn moeder was er altijd voor ons. Ze was de moeder die uit school gezellig klaarzat met een kopje thee en ons overal naartoe bracht.

Mijn vader had een eigen zaak en bezorgde aardappelen, groenten en fruit (AGF) bij Chinese restaurants door heel Nederland. Als ondernemer werkte mijn vader dag en nacht. 's Ochtends vroeg

vertrok hij naar de zaak, 's avonds om zes uur stond het eten voor hem klaar en tot 's avonds laat belde hij de klanten om hun bestellingen op te nemen. Het bedrijf groeide en groeide. Er kwamen steeds meer grote klanten bij, gevolgd door een aantal nieuwe vestigingen en vrachtwagens. Al snel hielpen mijn broers ook mee in de zaak. Het nadeel van een eigen onderneming is dat het altijd doorgaat, en met het succes kwamen ook de zorgen. Ik kan mij nog goed herinneren dat mijn vader nachten wakker lag omdat een grote klant al wekenlang de leveringen niet had betaald.

Thuis bij het eten ging het gesprek eigenlijk altijd over de zaak. Als mijn zusje of ik een verhaal vertelde, dan zag ik dat mijn vader vaak diep in gedachten verzonken was; dan zat hij na te denken over wat er zakelijk nog moest gebeuren. Toen wist ik al dat je als ondernemer nooit klaar bent en dat elke euro verlies pijn doet en elke euro winst naar meer smaakt. Ook leerde ik dat er maar weinig momenten zijn waarop je echt kunt genieten van de mensen om je heen en van wat je hebt opgebouwd. Omdat er gewoonweg te weinig tijd voor is. Ook voelde ik diep vanbinnen dat er wel naar mijn broers werd geluisterd, maar niet naar mijn zusje en mij.

Al op jonge leeftijd werd bij mij een zaadje geplant. Ik wilde laten zien dat het anders kon. Ik wilde bewijzen dat ik als meisje ook meetelde. Ik wilde studeren, ik wilde minder traditioneel zijn. Ik wilde openstaan voor andere culturen, meningen en godsdiensten. Toen al wilde ik aan mijn broers en ouders bewijzen dat de inrichting van het leven minder masculien kan en dat meiden er ook toe doen. Ik wilde gelijkwaardig en onafhankelijk in het leven staan en later financieel zelfredzaam zijn. Ik wilde mijn eigen salaris, op mijn eigen bankrekening, met mijn eigen pinpas, zodat ik niemand om geld zou hoeven vragen en aan niemand verantwoording hoefde af te leggen. Want in ons gezin zag ik heel duidelijk: wie betaalt, bepaalt.

Inleiding

Ik gun vrouwen en mannen dezelfde kansen in het leven en in hun carrière, maar anno 2022 hebben we nog geen gelijkwaardigheid bereikt. Zowel in de politiek als in het bedrijfsleven en in de media, maar ook thuis domineert de masculiene cultuur en onbewust schikken velen van ons zich daarnaar. Dat heb ik ook gedaan en dat heeft mij heel veel gebracht. Maar ik heb daarvoor heel wat muren moeten doorbreken. Vaak heb ik het gevoel gehad dat ik moest vechten om mijn doel te bereiken en daarin heb ik mij aangepast aan de masculiene wereld. Als ik *one of them* was, kon ik meedoen en hoorde ik erbij.

Uit het Global Gender Gap Report, gepubliceerd door het World Economic Forum (WEF), blijkt dat het – als we het huidige tempo voortzetten – nog 136 jaar duurt voordat we wereldwijd de *gender gap* hebben weggewerkt. Nederland staat onderaan de ranglijst van 22 West-Europese landen en Noord-Amerika.

Het bestrijden van genderongelijkheid is het vijfde doel van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN). De SDG's zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken en vormen een mondiaal kompas voor de omgang met uitdagingen als armoede, onderwijs voor iedereen, financiële zelfredzaamheid, toegang tot het betalingsverkeer, ongelijkheid en de klimaatcrisis. De 193 lidstaten van de VN hebben deze ontwikkelingsagenda voor de periode 2015–2030 vastgesteld en zich eraan geconformeerd. Volgens deze agenda zullen vrouwen en mannen in 2030 gelijke rechten moeten hebben. We hebben nog een grote inhaalslag te maken.

Voor het versnellen van de weg naar gelijkwaardigheid zijn vier partijen verantwoordelijk: de politiek, het bedrijfsleven, mannen, maar ook wij vrouwen zelf. Als wij gelijkwaardigheid voor onszelf en onze kinderen wensen, moeten wij zelf ook aan de bak. Op het gebied van economische participatie valt voor vrouwen in Nederland nog veel te winnen.

De helft van de Nederlandse vrouwen is niet financieel zelfstandig en dus afhankelijk van een partner, familie, vrienden of de overheid. Afhankelijkheid creëert scheve verhoudingen. Je bent niet altijd autonoom in de besluiten die je neemt. Sterker nog, er worden soms

beslissingen voor jou genomen. Financiële afhankelijkheid is geen goede basis voor gelijkwaardigheid tussen man en vrouw. Daarom wil ik mijn meiden en andere vrouwen inspireren om financieel zelfredzaam te zijn, een essentieel fundament om gelijkwaardigheid tussen man en vrouw te bereiken.

Dit boek is een wake-upcall voor alle jonge vrouwen die de regie over hun eigen leven willen behouden. Mijn doel met dit boek is om je op tijd bewust te maken van de inrichting van je leven en de financiële gevolgen die daarbij horen, zodat je weloverwogen keuzes kunt maken waar je later geen spijt van krijgt. Wanneer je financieel zelfredzaam bent, ben je in staat om onafhankelijk en in vrijheid beslissingen te nemen. Financiële basiskennis, een stabiel inkomen en voldoende buffers voor nu en later gaan je hierbij helpen. Ik ga je meer financieel inzicht geven, zodat je vol zelfvertrouwen de baas over je eigen portemonnee wordt en blijft.

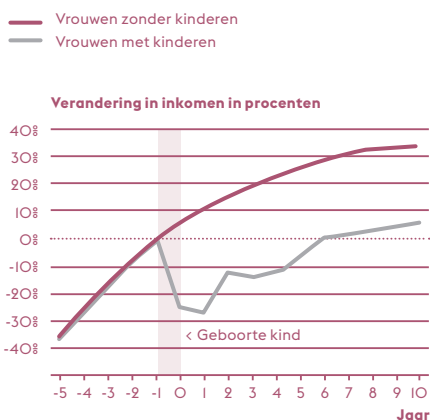
Een stabiel inkomen waarmee je je eigen boontjes kunt doppen is voor veel vrouwen in ons land nog lang niet vanzelfsprekend, maar ook nog niet altijd een drijfveer. Hier zijn veel verklaringen voor: de parttime werkcultuur, de zorgtaken die oneerlijk verdeeld zijn, de kostbare kinderopvang en het feit dat we lange tijd met anderhalf inkomen in Nederland konden rondkomen. Daarbovenop wegen nog andere factoren mee, zoals onze cultuur, ingesleten tradities, de masculiene cultuur op de werkvloer en de sociale druk van onze eigen omgeving.

Om bovengenoemde redenen doen nog altijd veel vrouwen een grote stap terug in hun carrière als er kinderen komen. Gemiddeld verliezen vrouwen 46 procent van hun inkomen zodra ze moeder worden van een eerste kind. Op dat moment realiseren veel vrouwen zich niet dat ze in de bloei van hun carrière zitten en dat het na een pauze van vier tot acht jaar heel moeilijk wordt om op hetzelfde functieniveau met een mooi salaris op de arbeidsmarkt terug te keren. Functies, werkzaamheden en methodes zijn immers continu aan verandering onderhevig. Jonge moeders worden door veel mannen ingehaald qua ontwikkeling, ervaring en salaris. En zo ontstaat het gebrek aan vrouwen op mooie posities in de politiek en het bedrijfsleven.

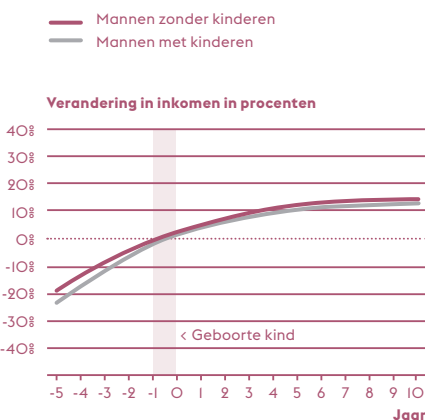
De meeste vrouwen zijn zich er niet van bewust dat een tijdelijke werkpaauze of parttime werken negatieve financiële gevolgen heeft

voor heel hun verdere leven. We leven immers nu en houden ons liever niet bezig met later. Realiseer je dat minder werken betekent dat je inkomen daalt, terwijl het leven met kinderen duurder wordt. Je gaat er in koopkracht op achteruit en je bouwt minder buffers op. Sparen of beleggen voor de studie van je kinderen wordt lastiger, maar ook zelf bouw je veel minder pensioen op: maar liefst 40 procent minder dan de gemiddelde man.

Kinderen beïnvloeden het loon van de vrouw...

...maar niet het loon van de man

Bron: NBER, via De Correspondent

Zolang je samen met je partner bent, is financiële afhankelijkheid voor jou wellicht geen probleem, maar verstandig is het niet. 40 procent van alle huwelijken eindigt inmiddels in een scheiding, waarbij vrouwen er in koopkracht tienduizenden euro's op achteruitgaan. Financiële afhankelijkheid biedt geen stabiele basis voor het leven dat je wilt leiden. Leiden wordt dan al snel lijden en zo blijft gendergelijkheid in de samenleving een ver-van-ons-bedshow. Dat is niet wat we willen en het kan voorkomen worden als je je als slimme meid op je toekomst voorbereidt. En daar ga ik je bij helpen.

In dit boek zal ik je zoveel mogelijk handige tips geven om je carrière zo goed mogelijk te kunnen combineren met je privéleven. Ik bespreek tips en ervaringen van mijzelf, maar ook van andere vrouwen die je zijn voorgedaan, zoals voedingstherapeut Vivian Reijs, auteur Saskia Noort en Topvrouw van het jaar 2021 Janine Vos – voorbeelden die ik zelf zo heb gemist in mijn jonge carrière en waarvan ik hoop dat ze je empoweren om de regie over je eigen leven te behouden.

Ik wil je inspireren en uitdagen om je talenten maximaal in te zetten. En om dit zo efficiënt en effectief mogelijk te doen. In dit boek geef ik veel inzichten en tips over hoe je je als vrouw staande houdt in het nog masculiene bedrijfsleven, zodat het voor meer vrouwen mogelijk wordt om carrière te maken. Alleen dan komen er structureel meer succesvolle vrouwelijke ondernemers of vrouwen op seniorfuncties in het bedrijfsleven.

Ik sta uitgebreider stil bij de levensfase waarin vrouwen kinderen krijgen en deel daarbij mijn persoonlijke verhaal. Uit ervaring weet ik dat je hier veel tips bij kunt gebruiken, omdat deze fase de meeste impact kan hebben op je carrière en je inkomen.

Mocht je dit boek als man lezen, dan vraag ik je bij deze om je vrouw in haar carrière te stimuleren, juist als ze moeder is. En help haar met de zorg- & huishoudelijke taken. Het levert je als man ook veel op: een blijde, gelukkige, zelfverzekerde en zelfstandige vrouw die zich blijft ontwikkelen. En mocht je besluiten om ook één dag per week voor de kinderen te zorgen, noem het dan geen papadag. Een mamadag bestaat ook niet.

Voor alle mannelijke managers is dit een boek vol handige tips over hoe je je vrouwelijke collega's kunt blijven stimuleren en helpen in hun ontwikkeling, zodat ze zich durven uit te spreken, vol zelfvertrouwen na een zwangerschap terug kunnen keren en durven te solliciteren op een managementpositie.

Ik ben onderdeel van een generatie die meer seksegelijkheid kan bewerkstelligen. Dat kunnen we met elkaar bereiken. Hierdoor wordt het levenspad voor mijn en jullie dochters en kleindochters makkelijker te bewandelen. Ik draag dit boek dan ook op aan mijn dochters Anna, Helena en Amelie en ik hoop dat ze hun talenten in het leven maximaal kunnen inzetten, zonder beperkingen.

Ook draag ik het boek op aan mijn zoon Chris. Ik wens dat hij alle vrouwen in het leven respectvol behandelt en gelijke kansen biedt. Ik hoop dat hij als echtgenoot de zorgtaken gelijkwaardig verdeelt en dat hij overheerlijk leert koken. Liefde gaat tenslotte door de maag, ook bij de vrouw.

ROLMODELLEN

Elke vrouw, iedere moeder, heeft haar eigen levenspad. Ik vond het daarom heel belangrijk om ervaringen van andere inspirerende vrouwen in dit boek op te nemen, waaronder Saskia Noort (auteur), Jini Sankatsing (KLM), Marlies van Beek (gezagvoerder), Maartje de Win (arts), Mariëlle Smit (Mama Deli), Souâd El Hamdaoui (Euromast), Barbara Baarsma (econome) en Froukje de Both (tv-presentatrice). Dit zijn vrouwen van verschillende leeftijden, werkzaam in verschillende functies en vakgebieden, of werkzaam als ondernemer.

Enkele dames hebben op social media tienduizenden volgers, zoals Esmée Noëlle (*content creator*), Vivian Reijs (Viv Online) en Sophia Tienstra (LX-matten) en weer andere vrouwen sturen een bedrijf aan met tienduizenden medewerkers: Janine Vos en Mariëlle Lichtenberg (Rabobank) en Marguerite Soeteman-Reijnen (Aon). Sommige vrouwen zijn *single mom* met een mooie carrière, zoals Nicole van Beek (Travel Company Stiphout), Liane van Esch (Univé) en Barbara Bijlard (I&O Amsterdam).

Al deze dames hebben twee overeenkomsten: ze zijn moeder én financieel zelfredzaam. Een aantal vrouwen kiest er heel bewust voor om met hun partner samenredzaam te zijn, waardoor ze bijvoorbeeld een carrièreswitch hebben kunnen maken om hun passie te volgen. Echter, zij hebben het wel zo geregeld dat ze, als de relatie stukloopt, niet met lege handen staan en hun leven niet drastisch hoeven aan te passen. Stuk voor stuk zijn deze vrouwen inspirerende voorbeelden en daar kunnen we er niet genoeg van hebben. Je vindt hun ervaringen door heel dit boek in de vorm van quotes terug. Ik noem de vrouwen bij hun voornaam, behalve de Saskia's, Barbara's en Mariëlles, omdat deze namen twee keer voorkomen in mijn interviewlijst.

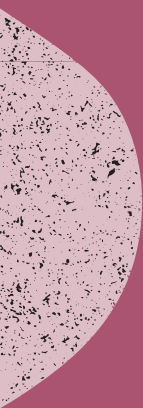
Wil je meer over deze vrouwen weten? Kijk dan even op bladzijde 191.

DEEL 1

WAAR
KOMEN WE
VANDAAN
EN WAAR
WILLEN WE
NAARTOE?

HOOFDSTUK 1

Genderongelijkheid in de geschiedenis en nu

Waar komen we vandaan?

Vrouwen zijn in de geschiedenis eeuwenlang anders gewaardeerd, beoordeeld en behandeld dan mannen. Tot en met het begin van de vorige eeuw waren vrouwen van alle politieke rechten en het hoger onderwijs uitgesloten. We komen dus van ver.

Door een aantal feministische bewegingen is in de afgelopen honderdvijftig jaar enorm gestreden voor meer gelijkheid en onafhankelijkheid voor vrouwen. Hun belangrijkste doelen waren vrouwenkiesrecht en toelating tot het hoger onderwijs. In de zeventiende eeuw mocht de hoogbegaafde Anna Maria van Schurman een aantal colleges volgen aan de Universiteit van Utrecht. Ze moest hierbij wel achter een gordijntje zitten, zodat de mannelijke studenten niet werden afgeleid. Aletta Jacobs was in 1878 de eerste vrouw die in Nederland een universitair diploma behaalde.

Onder druk van de vrouwenbewegingen werd in 1919 eindelijk het vrouwenkiesrecht ingevoerd. Toch waren we tot en met 1956 nog handelingsonbekwaam. Deze wetgeving bepaalde dat je als vrouw stopte met werken zodra je trouwde, dat je geen bankrekening kon openen en geen hypotheek of verzekering kon afsluiten. Je kon alleen een arbeidscontract afsluiten of voortzetten met formele toestemming van je partner. Je salaris droeg je over aan je man, want hij was de baas over de gemeenschap van goederen, waarin standaard getrouwd werd. Scheiden was zeer ongebruikelijk in die tijd. Als er al werd gescheiden, werden de kinderen automatisch toegewezen aan de vader. Realiseer je dat de vrouwen uit die tijd onze oma's zijn. Zo kortgeleden is dit nog maar. Ik weet nog goed dat mijn oma's een huishoudboekje hadden, waarin ze alle inkomsten en uitgaven bijhielden. Wekelijks kregen mijn oma's geld van mijn opa's voor de boodschappen.

Op 1 januari 1957 kwam er dan eindelijk een wetwijziging, waardoor vrouwen 'handelingsbekwaam' werden en zelfstandig een bankrekening konden openen of een verzekering af konden sluiten.

Ook mochten de vrouwen blijven doorwerken als ze trouwden. Toch stopten bijna alle vrouwen met werken zodra het eerste kind werd geboren. Het geloof en de cultuur hadden hier grote invloed op. Het christelijke geloof beïnvloedde wetten, regelgevingen en sociale normen die scheve machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen eeuwenlang in stand hebben gehouden.

De priester kwam geregeld op visite bij jonggetrouwde stellen om te verifiëren of er al kinderen kwamen. Zwangerschap betekende voor de vrouw het einde van deelname aan de arbeidsmarkt. Als je als jonge moeder uit een gelovig gezin kwam, werd blijven werken gezien als een zonde. De norm was dat je als vrouw zorgde voor het gezin en dat de man zorgde voor het inkomen. Voorbehoedsmiddelen waren nauwelijks beschikbaar en ook een zonde. Er werden in die tijd dan ook veel kinderen geboren, zo ook bij mijn grootouders. Mijn katholieke oma kreeg maar liefst negen kinderen en mijn Nederlands-hervormde oma vijf kinderen. Mijn ouders zijn beide de oudste kinderen in het gezin.

Rond 1970 volgde er een tweede feministische beweging. Er werd gedemonstreerd om deelname aan de arbeidsmarkt te vergroten en om de huishoudelijke taken eerlijker te verdelen. Het streven was economische zelfstandigheid voor vrouwen en een gelijkwaardige positie in de maatschappij. In diezelfde tijd rondde mijn moeder de middelbare school (mulo) af. Dat meisjes in die tijd naar de middelbare school gingen was normaal, maar doorstuderen was nog steeds een uitzondering. Meestal gingen jonge vrouwen na de middelbare school direct aan het werk. Op haar zestiende begon mijn moeder als balie-medewerkster bij de lokale Rabobank. Ze was slim en kende al snel de meeste rekeningnummers uit haar hoofd. Aan de balie leerde ze mijn vader kennen, die klant was bij de Rabobank. Ze werden verliefd en wilden samen verder. Na een paar fikse gesprekken met mijn opa's – ze kwamen immers van twee verschillende geloofsovertuigingen – kregen ze van beide families de zegen om te trouwen. Mijn ouders zijn vanuit hun ouderlijk huis getrouwd. Samenwonen deed je niet. Ze trouwden in gemeenschap van goederen en mijn moeder stopte na vier jaar met werken buiten de deur, want dat was tot 1980 de sociale norm.

In 1980 ging de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen van kracht. Dit betekende dat een werkgever niet mocht discrimineren bij het aangaan van een arbeidsovereenkomst, bij arbeidsvoorwaarden

en arbeidsomstandigheden. Meer vrouwen zijn sindsdien gaan doorleren. Ook mijn jongste tantes grepen de mogelijkheden die deze wet bood met beide handen aan en hebben een studie gevolgd. Toen er kinderen kwamen, bleven ze werken, weliswaar parttime, maar de eerste stappen naar gelijkwaardigheid en financiële zelfredzaamheid werden gezet.

Barbara Baarsma: 'Onze moeders zijn de heldinnen. Zij maken deel uit van de eerste generatie die ging werken.'

Pas in 1993 werd je als vrouw gelijkgesteld aan de man wat betreft pensioen. Voor die tijd bouwde je als vrouw weinig tot geen pensioen op. Omdat een pensioenuitkering over de lange termijn gaat, merken veel vrouwen die nu met pensioen gaan nog altijd de gevolgen van de situatie van voor 1993. Zij ontvangen een veel lagere pensioenuitkering dan mannen.

De Nederlandse overheid heeft na het kostwinnersmodel lange tijd het anderhalfverdienmodel gestimuleerd. Hierbij zorgde de man met een fulltimebaan voor het gezinsinkomen en deed de vrouw al het onbetaalde werk en had een parttimebaan voor de extraatjes. De overheid vond het tot 1990 niet nodig om te investeren in kinderopvang.

Parttime werken wordt door de overheid tot op heden heel goed beschermd. Sinds 1996 mag er niet gediscrimineerd worden op basis van je arbeidsduur; deeltijd of voltijd. In Nederland heb je als parttimer dezelfde rechten als iemand die fulltime werkt. Nog steeds zijn er financiële prikkels, toeslagenstelsels en sociale normen die het anderhalfverdienmodel in stand houden. En in het streven naar meer voltijdbanen voor werkende moeders zijn we uiterst conservatief. Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat maar liefst 88 procent van de Nederlanders vindt dat je als vrouw met jonge kinderen niet meer dan drie dagen in de week zou moeten werken.

Truus behoort tot de eerste generatie die deelnam aan de arbeidsmarkt: 'Ik heb veel sociale druk ervaren op het schoolplein en van mijn vriendinnen. Ik was een van de weinige moeders die werkte. Dat werd mij kwalijk genomen.'

In hun ogen koos ik voor mijzelf. Ik ben daardoor ook wel vriendinnen kwijtgeraakt.'

Annemarie: 'Op het schoolplein werd ik door andere moeders een "sleutelkind" genoemd, omdat mijn moeder werkte.'

De lange geschiedenis waarin de vrouw grotendeels ondergeschikt was aan de man werkt nog altijd door in het heden. Het merendeel van de vrouwen in de wereld is niet financieel onafhankelijk. Afhankelijkheid creëert scheve verhoudingen en houdt machtsmisbruik en ongelijkheid in stand. In Nederland is maar liefst de helft van de vrouwen financieel afhankelijk van hun partner of de overheid. Nederland staat op de 31ste plek van de wereld als het gaat om gendergelijkheid. Qua inkomensgelijkheid staan we wereldwijd op plek 64. Met name op economische participatie en politieke empowerment blijven we achter.

In Nederland blijft het vooralsnog bij veel praten, de daden ontbreken. Het wordt hoog tijd dat we van woorden naar daden overgaan en het probleem definitief oplossen. Anno 2022 hebben we nog geen gelijkwaardigheid bereikt. En daarom is het ook jouw en mijn strijd.

Country Score Card

Netherlands

Rank: 31 out of 156 cards

Om de regie over je eigen leven te behouden is financiële zelfredzaamheid een belangrijke voorwaarde. Toch is de helft van de vrouwen in Nederland financieel afhankelijk van haar partner of de overheid. We verdienen nog steeds minder dan mannen en we doen vaker een stap terug in onze carrière als er kinderen komen. Het is soms moeilijk te overzien welke financiële gevolgen deze keuzes op de lange termijn hebben.

HOE BLIJF JE NU BAAS IN EIGEN BEURS?

In dit boek vind je een inspirerende mix van persoonlijke ervaringen, theorie, cijfers en data. Waar moet je aan denken als je gaat samenwonen? Hoe zorg je voor een stabiele carrière waarin je je blijft ontwikkelen? Hoe combineer je werk met je gezin? En hoe zit het nu als je gaat scheiden? Of met pensioen gaat? Door inzicht te krijgen in je financiële situatie kun je gericht bouwen voor de toekomst en je eigen keuzes blijven maken.

MET PRAKTISCHE TIPS EN REKENVOORBEELDEN.

MARIANNE BRUIJN is topmarketeer bij de Rabobank en moeder van vier kinderen. Ze inspireert vrouwen om de regie over hun eigen leven te behouden door financieel zelfredzaam te zijn en laat zien dat carrière en gezin hand in hand kunnen gaan.

MET BIJDAGEN VAN ONDER ANDEREN **SASKIA NOORT** (AUTEUR EN COLUMNIST), **VIVIAN REIJS** (ORTHOMOLECULAIR VOEDINGSTHERAPEUT EN AUTEUR) EN **JANINE VOS** (CHRO RABOBANK EN TOPVROUW VAN HET JAAR 2021).

**KOS
M•S**

NUR 450/745
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen